

Dorota Tymura: „Filozofia jako edukacja dorosłych” Pierre'a Hadota

Koncepcja antycznej filozofii Hadota spotkała się z wyjątkowo entuzjastycznym przyjęciem wśród czytelników, dla których stała się prawdziwą „filozofią życia”. Wzrastająca popularność jego tekstów przyczyniła się do swoistej metamorfozy ich autora – z wybitnego znawcy i badacza filozofii antycznej stał się nagle filozofem czytany, dyskutowanym oraz zapraszany na liczne wywiady, często przez ludzi, którzy nigdy nie studiowali tekstów starożytnych – pisze Dorota Tymura.

Wesprzyj wydanie książki Pierre'a Hadota *Filozofia jako edukacja dorosłych*

Pierre Hadot był wybitnym znawcą antycznej myśli filozoficznej, o czym najdobitniej świadczy jego bogaty dorobek naukowy obejmujący 85 pozycji. W swoich pracach Hadot prezentował wyjątkowy i dość niekonwencjonalny sposób odczytywania i interpretacji tekstów filozoficznych, nie tylko antycznych, ale również nowożytnych. Jego autorska wizja ukazuje filozofię antyczną jako właściwy sposób czy też styl życia (*bios*), który warunkuje i ukierunkowuje prowadzony dyskurs. Niestety, jak wielokrotnie podkreśla Hadot, ta specyficzna koncepcja „filozofowania” zanika wraz z nadejściem ery chrześcijańskiej, ale nie

całkowicie. Odnaleźć ją bowiem można w tekstach Montaigne'a, Goethego, Nietzschego i Schopenhauera, a nawet w pracach Kartezjusza, Kanta oraz Heideggera.

Koncepcja antycznej filozofii Hadota spotkała się z wyjątkowo entuzjastycznym przyjęciem wśród czytelników, dla których stała się prawdziwą „filozofią życia”. Jak zaznacza Arnold I. Davidson w przedmowie do *La philosophie comme éducation des adultes*, przejawy tak ogromnego zainteresowania, zarówno w całej Francji jak i Stanach Zjednoczonych, stanowiły wyjątkowe zaskoczenie dla samego Hadota. Wzrastająca popularność jego tekstów przyczyniła się do swoistej metamorfozy ich autora – z wybitnego znawcy i badacza filozofii antycznej stał się nagle filozofem czytany, dyskutowany oraz zapraszany na liczne wywiady, często przez ludzi, którzy nigdy nie studiowali tekstów starożytnych.

Opisując dorobek naukowy Hadota należy podkreślić, iż zasadniczą jego część stanowią artykuły bądź rozdziały opublikowane w pracach zbiorowych, co uniemożliwia czytelnikowi syntetyczne i spójne odtworzenie myśli tego znamienitego francuskiego myśliciela. Takim dziełem jest natomiast *La philosophie comme éducation des adultes* stanowiąca zbiór mało znanych tekstów Hadota, często niepublikowanych. Pozycja ta, choć powstała już po śmierci autora, stanowi wyjątkowe całościowe ujęcie najważniejszej jego koncepcji ukazującej filozofię jako duchowe ćwiczenie. Jak wielokrotnie zaznaczał sam badacz, współczesna filozofia akademicka zatraciła swoje starożytne korzenie, szczególnie w zakresie odpowiednich praktyk duchowych, które obejmują zarówno dialog, teoretyczną kontemplację, jak i refleksję medytacyjną. Te praktyki bowiem, jak i same dyskursy filozoficzne, rozwijane w ramach poszczególnych

starożytnych szkół filozoficznych i nurtów miały na celu przede wszystkim odpowiednie kształtowanie, czy wręcz formowanie studenta filozofii, a nie wyłącznie jego informowanie i przekazywanie wiedzy w formie wykładów, jak ma to miejsce obecnie. *La philosophie comme éducation des adultes* zawiera trzy części, w których Hadot prezentuje swą zasadniczą koncepcję filozofii jako *bios*. Pierwsza z nich ukazuje koherentne ujęcie tego zagadnienia w odniesieniu do filozofii antycznej. Stanowią ją natomiast mało znane i nie tłumaczone dotychczas na język polski teksty Hadota. W drugiej części zawarte zostały wyjątkowo cenne prace tego wybitnego francuskiego badacza, które ukazują realizację owej koncepcji w tekstach Kartezjusza, Goethego, Nietzschego, Heideggera a także w pracach Festugière'a czy Lavelle'a. Ta autorska interpretacja Hadota nie jest znana polskiemu czytelnikowi, który dzięki dostępnym tłumaczeniom może jedynie zapoznać się z jego koncepcją filozofii jako *bios* wyłącznie w odniesieniu do filozofii antycznej. Trzecia część *La philosophie comme éducation des adultes* zawiera natomiast zapisy wywiadów, jakich udzielił Hadot u szczytu swej popularności oraz prywatnych rozmów, jakie nigdy dotychczas nie były publikowane. Przybliżają one zarówno postać samego filozofa, jak i jego koncepcję filozofii jako *bios*, dzięki której przyczynił się on nie tylko do popularyzacji antycznej filozofii praktycznej, ale i zainspirował jej nowe odczytanie i stosowne praktykowanie. Jak sam bowiem wielokrotnie podkreślał, miał jakieś głębokie przeświadczenie, „że to właśnie epikureizm i stoicyzm mogły karmić życie duchowe mężczyzn i kobiet naszych czasów, a także moje”.

Dorota Tymura

Wesprzyj wydanie książki Pierre'a Hadota *Filozofia jako edukacja dorosłych*

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury - państwowego funduszu celowego.

